

Srečo Dragoš

PRAVIČNOST V TRANZICIJI

Sociolog dr. Srečo Dragoš je asistent za sociologijo na Visoki šoli za socialno delo Univerze v Ljubljani.

Utemeljitev pravičnosti ni isto kot njena operacionalizacija. Zato so pomembne različne vrste realizacije pravičnosti, od katerih je odvisno učinkovanje tega splošnega načela na strukturo družbenih razmerij. Med posameznimi vrstami sta najpomembnejši menjalna in socialna pravičnost, še zlasti pa razmerje med njima. O tem se je prvič pri nas začelo govoriti po zaslugi socialne doktrine katoliške cerkve. Zaradi nedorečenosti te doktrine pa se je zgodovina socialne in menjalne pravičnosti na Slovenskem sprevrgla v zgodovino sporov med katoliškimi akterji, kar je predmet tega prispevka. Iz primerjave pravičnosti, kakor so jo razumeli predvojni oficialni predstavniki katoliške cerkve in kakor je bila aplicirana v povojnem socializmu, je razvidno, da gre za iste predpostavke, ki so bile povsem nefunkcionalne. Zato imata glede realizacije pravičnosti Kardelj in Ušeničnik, čeprav ideološko nasprotna, več skupnega kot npr. Ušeničnik in Gosar, ki sta izhajala iz istega nazora. Zakaj je ta vidik zgodovine še danes pomemben, pojasnjuje avtor v petih točkah, podanih v uvodu.

Walter Lorenz

SOCIALNO DELO IN POLITIKA EVROPSKE INTEGRACIJE

Dr. Walter Lorenz je profesor na oddelku za uporabne družbene vede, Univerza Cork, Irska.

Socialno delo je v obliki pomoči pri stabiliziranju meja družbene solidarnosti odigralo pomembno vlogo pri oblikovanju evropskih nacionalnih držav. Procesi evropskega združevanja bodo z odločanjem o tem, kdo upravičeno pripada bolj integrirani Evropi in koga je mogoče izključiti iz družbene varnosti, verjetno reaktivirali to njegovo tradicionalno vlogo. Socialno delo se mora kritično ozreti na svojo zgodovino, kako je zagotovilo orodja za razlikovanje med »zaslužnimi« in »nezaslužnimi«, in se naučiti kljubovati potencialno rasističnim implikacijam politike »evropske trdnjave«. Socialno delo je pred izzivom, da se polno zave kritičnega potenciala, ki ga vsebujejo njegove intelektualne in ideološke tradicije, in da zagotovi državljanske in socialne pravice klientom, ne glede na njihovo nacionalno državljanstvo. To bi pomenilo sodelovanje pri kreptivi evropske civilne družbe, ki priznava različnost, se je sposobna pogajati o neizključujočih kolektivnih identitetah in zagovarjati enakost možnosti in pravic.

Gregor Adlešič

PO VRLINI ALI NAZAJ K NJEJ?

Filozof mag. Gregor Adlešič se ukvarja s filozofijo morale in etike na VŠSD.

Tekst je prikaz in poskus kritike osnovnih predpostavk MacIntyreove komunitaristične kritike sodobnega liberalnega »moralnega škandala« oziroma njegove historične analize vzrokov za breztemeljnost in nezmožnost razsvetljenske utemeljitve sodobne nihilistične »emotivistične« morale, v katerem vidi glavnega krivca za izginotje aristotelske etike vrlin oziroma morale skupnega družbenega dobrega. Ob tem prikazu kontroverze med vsebinsko aristotelsko etiko skupnega dobrega in proceduralno individualistično liberalno moralo pravičnosti pa se zastavlja tudi vprašanje, ali je dandanes res še mogoče imeti vrednote za proizvod družbenih praks, utemeljevati moralo substancialno s pomočjo uniformnega skupnega dobrega in identiteto (Jaz) posameznika s skupnostjo kot celoto, socialno pravičnost pa z arhaičnim aristotelskim pojmom zasluge, kot to počne MacIntyre. Zdi se, namreč, da je njegov prikaz tako imenovanih samovsebnih praks in na

njih utemeljenem pojmu odličnosti, ki mu služi za neizprosno kritiko sodobnega utilitarizma, pragmatizma in egoizma, nedopustna idealizacija, njihova utemeljitev pa ne kaj dosti več kot slabo utemeljen historicizem.

Tanja Lamovec

O VEDI, KI NIMA DOVOLJ DOBREGA IMENA

Psihologinja dr. Tanja Lamovec je redna profesorica na Filozofski fakulteti v Ljubljani, Oddelek za psihologijo, in predsednica društva uporabnikov duševnega zdravja Paradox.

Članek poskuša orisati nekatere temeljne predpostavke in cilje vede, na kateri temelji praksa socialnega dela. Primerja jo s predmetnim vidikom psihologije ter opozori na razliko v teoretski integrativni ravni. S fenomenološko metodo poskuša opredeliti temeljno enoto proučevanja in opozarja na previdnost pri ustvarjanju konstruktov. Veda je šele na začetku in ni potrebno, da ponavlja napake že uveljavljenih družbenih ved. Okvirno sta začrtana domet nove vede in potreba po anagažiranem pristopu. Ob tem se avtorica navezuje na različne članke, ki so izšli v reviji Socialno delo v zadnjih letih, in se zavzema za večji odmev na temeljna vprašanja teorije in prakse.

Tanja Velkov, Alja Klobučar, Lorena Pahovič (& Blaž Mesec)

VPLIV INTERAKCIJSKIH IGER NA SPREJETOST IN MEDSEBOJNO VREDNOTENJE UČENCEV

Avtorice so absolventke Visoke šole za socialno delo (mentor dr. Blaž Mesec je izredni profesor za metodologijo na Visoki šoli za socialno delo).

Avtorice so preverjale učinek interakcijskih iger (ali usposabljanja v socialnih veščinah), izvajanih med šolskim letom z učenci dveh zaključnih razredov osnovne šole, po modelu eksperimenta s primerjavo eksperimentalnih (obravnavanih) in kontrolnih skupin, ki so bile izenačene v sestavi po spolu, starosti in inteligentnosti. Na vseh treh odvisnih variablah, socialni sprejetosti (sociometričnem statusu), ocenjevanju lastnosti sošolcev in percepciji osamljenosti sošolcev, so ocene ob koncu leta nižje, to je, manj ugodne kot v začetku (v glavnem statistično pomembno), čeprav je neto znižanje po odštetju razlik v kontrolnih skupinah relativno zelo majhno (od 1,5 do 15% možnih točk) in *praktično* nepomembno. Ti rezultati, ki so v nasprotju s pričakovanji, so v nasprotju tudi z ugotovitvami kvalitativne analize poročil voditeljic skupin, ki so opazile pozitivne spremembe in ki poročajo, da so učenci, učiteljice in one same zelo zadovoljni s potekom iger in njihovimi učinki. Možni razlog za to protislovje so preveč posredne mere odvisnih spremenljivk in spremembe v kontekstu merjenja od pretesta do posttesta.